

naam **Jan Huitema**
leeftijd **39**
opleiding **master dierlijke productie-
systemen Wageningen UR**
functie **Europarlementariër namens de
VVD sinds 2014**
vorige functie **beleidsmedewerker
Europees Parlement voor Jan Mulder
(VVD) en Holger Kramer (Duitse FDP)**
bedrijf **melkveebedrijf met 150
melkkoeien op 85 hectare land in
Makkinga**

‘Je geeft veehouders valse hoop als je suggereert dat Nederland derogatie kan afdwingen door in Brussel met de vuist op tafel te slaan’

‘Een Europarlementariër kan het verschil maken’

Aan de vooravond van een nieuwe verkiezingscampagne kijkt de afscheidnemende Europarlementariër Jan Huitema terug op tien jaar Brusselse politiek. ‘Europese ambtenaren willen constructief werken aan het oplossen van problemen’, vertelt hij. ‘Maar ze hebben wel voeding nodig van mensen die begrijpen hoe beleid uitpakt in de praktijk.’

TEKST WICHERT KOOPMAN

Een schande noemde hij het. Toen de jonge melkveehouder Jan Huitema in 2014 campagne voerde voor de verkiezingen van het Europees Parlement, zat er al jaren geen Nederlander meer in de vaste commissie landbouw. Huitema vond het onbestaanbaar dat een land met zo’n toonaangevende positie in de agrarische wereld niet vertegenwoordigd was in het college waarin toekomstbepalende beslissingen voor de sector worden genomen. Met de stemmentrekker – een authentieke Fordson Dexta met een aanhanger met de tekst ‘Boer zoekt stem’ – toerde de nummer zes op de kandidatenlijst voor de VVD door het land. Die stemmen vond de boer. Dankzij 26.000 voorkeursstemmen verruilde Huitema doordeweeks de boerderij in het Friese Makkinga voor een appartementje in de Belgische hoofdstad. Nieuw was de Europese politiek voor hem niet. Hij had al stage gelopen op de Brusselse burelen en was er blijven hangen als beleidsmedewerker van parlementslid Jan Mulder. Tien jaar later en aan de vooravond van een nieuwe verkiezingscampagne kijkt Huitema terug. Het hectische werk in de Europese politiek, in combinatie met de verantwoordelijkheid voor het familiebedrijf, trok een zware wissel op zijn privéleven. Het was voor de nog altijd maar 39-jarige politieke veteraan een belangrijke reden om niet te opereren voor een derde termijn. Zijn inzet voor de agrarische sector is niet onopgemerkt en zonder resultaat gebleven. ‘Een Europarlementariër kan het verschil maken. Soms heb je meer invloed dan de minister-president’, drukt hij boeren op het hart die nog twijfelen of ze op

6 juni moeten gaan stemmen. ‘Ik heb Europese ambtenaren leren kennen als slimme en hardwerkende mensen die constructief willen werken aan het oplossen van problemen. Maar ze hebben wel voeding nodig van mensen die begrijpen hoe beleid uitpakt in de praktijk.’

Waarın hebt u concreet het verschil kunnen maken?

‘In de eerste termijn van vijf jaar was ik lid van de landbouwcommissie. Daarin werd toen stevig gediscussieerd over de invulling van het nieuwe Gemeenschappelijk landbouwbeleid, GLB. Er was een stroming die de uitkering van GLB-gelden direct wilde koppelen aan natuur- en milieuvorwaarden. Ik heb steeds gepleit voor een systeem van beloningen voor groene prestaties, omdat dit ondernemers meer uitdaagt en motiveert. Dat de belangstelling voor de ecoregelingen afgelopen jaar zo groot was dat er extra budget moest worden vrijgemaakt, bewijst mijn gelijk.’

‘In de tweede termijn van vijf jaar koos ik voor de milieucmissie. Daarin stonden voor de landbouw belangrijke dossiers op de agenda. Ik heb me met succes hardgemaakt voor de toelating van nieuwe veredelingsstechnieken en vereenvoudiging van de toelatingsprocedures voor “groenere” middelen. Ik vind namelijk dat je niet tegen boeren kunt zeggen: jullie moeten vijftig procent minder gewasbeschermingsmiddelen gebruiken, als je ze niet ook een alternatief biedt. Een laatste wapenfeit waar ik met een goed gevoel op terugkijk, is de succesvolle lobby, samen met Esther de Lange van het CDA, om het voorstel voor

de Natuurherstelwet af te zwakken en uiteindelijk helemaal te verwerpen.’

U kwam vaak in het nieuws als pleitbezorger van renure-meststoffen. Voelt de versnelde toelating als een afscheidscadeau?

‘Dat vanaf volgend jaar het gebruik van renure-meststoffen als kunstmestvervangers wordt toegestaan, is zeker een mooie opsteker. Maar ik heb er ook wat gemengde gevoelens bij. Het is namelijk niet de oplossing voor de acute problemen op de mestmarkt. Daarvoor is de capaciteit om deze meststoffen te produceren nog onvoldoende en we weten ook nog niet wat de kostprijs wordt.’

‘Ik beschouw renure als een tussenoplossing die we eigenlijk niet nodig zouden moeten hebben. Al zo lang ik in Brussel actief ben, verbaast het me dat in de Europese mestwetgeving hardnekkig wordt vastgehouden aan een onderscheid tussen stikstof uit kunstmest en stikstof uit dierlijke mest. Terwijl er steeds meer wetenschappelijk bewijs komt dat het risico op nitraatuitspoeling bij het gebruik van dierlijke mest zeker niet groter is. Mijn hoop is een toekomstig Europees mestbeleid waarin op basis van gewasopbrengst ruimte komt voor meer inzet van dierlijke mest.’

Wat was het dieptepunt van de afgelopen tien jaar?

‘Ik baal er ontzettend van dat Nederland de derogatie is kwijtgeraakt. Dit kost melkveehouders heel veel geld zonder dat het bijdraagt aan verlaging van het nitraatgehalte in het grondwater. Met het Nationaal

‘Ik beschouw renure als een tussenoplossing die we eigenlijk niet nodig zouden moeten hebben’

Programma Landelijk Gebied, NPLG, ligt er in Nederland een plan om geleidelijk toe te werken naar een extensivering van de veehouderij, inclusief geld om dit op een sociaal verantwoorde manier te laten verlopen. Door het verdwijnen van de derogatie dreigt deze extensivering nu ijskoud binnen twee jaar te worden afgedwongen. Dat noem ik onmenselijk.’

‘Het frustrerende was dat ik op de onderhandelingen geen directe invloed kon uitoefenen. De Europese Nitraatrichtlijn, waaruit de norm van maximaal 170 kilo stikstof uit dierlijke mest voortkomt, ligt vast in wetgeving. Daar kon ik als Europarlementariër niks meer aan veranderen. De besluitvorming over de derogatie was daarmee een ambtelijk proces van experts van de Europese Commissie. En – hoe krom dat ook klinkt – dat was waarschijnlijk niet eens ongunstig. Als het aan het Europees Parlement was geweest, was Nederland de derogatie misschien al eerder verloren.’

Hoe bedoelt u dat precies?

‘Dat de derogatie wordt afgebouwd, is naar mijn inschatting te wijten aan een combi-

natie van factoren. Ten eerste is het Nederland niet gelukt met een degelijke onderbouwing te garanderen dat verlengen van de derogatie samen zou gaan met het halen van normen voor de waterkwaliteit. Daarom kozen ambtenaren voor de veilige weg en dat is de Europese Nitraatrichtlijn van 170 kilo stikstof per hectare.’

‘De tweede factor is dat er binnen de Europese Commissie geen politiek draagvlak was voor een nieuwe derogatie. De Poolse Eurocommissaris voor landbouw meldde bij zijn aantreden al dat hij vindt dat de Nederlandse veehouderij te intensief is en daarmee Poolse boeren oneerlijk beconcurrert. Milieucommissaris Sinkevičius is van een groene, linkse partij en Nederland hoefde in dit proces ook niet op steun te rekenen van commissaris Frans Timmermans, die medestanders moest zien te winnen voor zijn Green Deal.’

Is het verlies van de derogatie daarmee een voldongen feit?

‘Voor nu helaas wel. Politici en belangengedierten die beweren dat Nederland een nieuwe derogatie kan afdwingen door in

Brussel met de vuist op tafel te slaan, bieden veehouders valse hoop. Ik zeg niet dat toekennen van een vorm van derogatie, bijvoorbeeld een graslandderogatie, op termijn onmogelijk is. Maar Nederland zal een aanvraag daarvoor stevig moeten onderbouwen met een gedegen plan. Maatregelen om de omvang van de veestapel te verkleinen moeten daarvan een onderdeel zijn. De politieke realiteit is nu eenmaal niet anders.’

Uw standpunten waren soms best groen voor een VVD-politicus. Herkent u uzelf in de omschrijving ‘groen rechts’?

‘Dat ik weleens zo word getypeerd, is waarschijnlijk mede te danken aan mijn inzet voor een verbod op de verkoop van nieuwe auto’s met traditionele verbrandingsmotoren per 2035. Ik had daar in eerste instantie grote twijfels bij, maar ik ben van standpunt veranderd toen ik in gesprek ging met autofabrikanten. Zij zeiden: geef ons maar duidelijkheid. Dan weten we waarin we moeten investeren. Zo werkt het volgens mij ook bij agrarische ondernemers, zeker de jonge generatie. De meeste boeren snappen dat ze stappen moeten zetten op het gebied van bijvoorbeeld waterkwaliteit, klimaat en biodiversiteit. En de meeste ondernemers willen daarin ook best investeren.’

‘Met Europese ambities op deze beleidsterreinen is dus niks mis. Maar deze ambities moeten wel ondersteund worden door wetgeving die perspectief biedt. Veel wetsvoorstellen van de Europese Commissie van de laatste jaren, denk bijvoorbeeld aan de Natuurherstelwet, waren gewoon niet goed onderbouwd en juridisch te onduidelijk. Gelukkig wordt dit beleid de laatste maanden al bijgesteld. Het lijkt er bovendien op dat er na de verkiezingen een rechtserewind in Europa gaat waaien. Overigens verwacht ik niet dat de koerswijziging zo radicaal zal zijn als sommigen denken. En dat is maar goed ook. Met een Europese koers die om de vijf jaar radicaal wijzigt kun je als ondernemer helemaal niks.’

Met tien jaar ervaring in de Brusselse politiek gaat u zich vast niet helemaal terugtrekken op het Friese platteland. Wat zijn uw toekomstplannen?

‘Ik heb het politieke werk altijd met veel plezier gedaan en was er ook best goed in, al zeg ik het zelf. De kansen om wat anders te gaan doen in de politiek of in de belangbehartiging zijn al voorbijgekomen. Maar ik heb tien jaar in een sneltrein geleefd en mezelf voorgenomen eerst wat rust te nemen en niet meteen op de volgende rijdende trein te springen. Voorlopig ga ik lekker gras maaien en koeien melken.’ |